

Magyarországi Református Egyház
ZsinatÁNAK ELNÖKSÉGE

☒: 1440 Budapest, 70. Pf.: 5
E-mail: zsinat.elnokseg@reformatus.hu
☎: 460 07 12, Fax: 460 07 51
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

Iktatószám: ..130672/1/1...../2012.

Egyházi Jövőkép Bizottság
Nagytiszteletű

Dr. Harmathy András
elnök úr részére

2310 Szigetszentmiklós
Erkel F. u. 1.

Tisztelt Elnök Úr!

Köszönettel vettem június 26-án kelt levelét és az Egyházi Jövőkép Bizottság (EJB) üléséről szóló részletes beszámolóját. Az MRE Zsinata nevében először is köszönöm, hogy a Bizottság megkezdte munkáját és felelőssége tudatában, a kapott feladat iránti elkötelezettsége indítására levélben foglalta össze kérdéseit, felvetéseit és kétségeit.

Ezúton is szeretném megerősíteni az EJB munkájába vetett bizalmamat és azt a reményt, hogy a túlzó elvárások és kételkedés között a bizottság tagjai bölcsen és a tagságukkal vállalt felelősséggel fogják össze és inspirálják az egyházi megújulás ügyét. Miközben bizonyára vannak szkeptikus hangok egyházunkban egy közös jövőkép és az ebből fakadó célok kialakításával kapcsolatban és némelyek a Bizottság munkáját is kétkedve szemlélik, a Zsinat egyértelmű döntése meg kell nyugtasson mindannyiunkat. Nekem személyesen is meggyőződésem, hogy csak akkor fogunk tudni elmozdulni egyházunk jövője munkálása ügyében, ha elkezdünk ennek különböző szempontjaival szisztematikusan és mind többeket bekapcsoló módon beszélgetni. Ennek az imádságos munkának a központja és összehangolója az Egyházi Jövőkép Bizottság. A Zsinat Elnöksége minden tőle telhetőt megtesz, hogy munkájukat támogassa.

Mielőtt - a rendelkezésünkre álló információk alapján - válaszolok a levelében megfogalmazott konkrét kérdésekre, még néhány, a Bizottság működésével kapcsolatos gondolatot osztok meg Önnel és a Bizottság minden tagjával, abban a reményben, hogy ezzel is segítem munkájukat és hozzájárulhatok ahhoz, hogy tisztábbá váljon a feladat és az elvárás.

1. A Bizottság létrehozása – amint az ismert Önök előtt is – egy hosszabb folyamat eredménye. A 2011. szeptemberében tartott balatonszárszói tematikus zsinati ülés a zsinati ciklusból addig eltelt időszak értékelését, valamint az Egyház életének, helyzetének értékelését tűzte ki. Ennek keretében a problémák felvázolása mellett, ha nem is feltétlenül strukturált és végiggondolt formában, javaslatok és megoldási elképzelések is megfogalmazódtak. Balatonszárszón végül kézzelfogható eredményre nem jutottunk, de világossá vált, hogy a Zsinatnak az elhangzottak mentén cselekednie kell.

2. A Zsinat 2011. novemberi ülésén, a tematikus Zsinaton elhangzottak felelős továbbgondolása és a megújulás ügyének gondozása érdekében hozta létre a Jövőkép Bizottságot és törekedett a Bizottság feladatának, mandátumának világos megfogalmazására. A mandátum elég tág ahhoz, hogy a Bizottság ne érezze megkötve magát, amikor összeállítja napirendjét, a megtárgyalandó témák sorát. A cél az volt, hogy keretet és hatékony eszközt hozunk létre elsősorban a tematikus Zsinat felvetései gondozására és egy struktúrált jövőről való gondolkodás elindítására.
3. A feladat és az elvárás tehát világosnak látszik, de a Bizottságnak ettől függetlenül, a mandátum értelmezésével egyetértésben kell lennie, amihez nyilván a közös értelmezésen keresztül vezet az út.
4. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a Zsinat tudatosan olyan tagokból hozta létre a Bizottságot, akik a Zsinaton „kívülről” jönnek, így nem merülhet föl az egyházkormányzat és az egyházvezetés esetleges önérdekei érvényesítésének vádja. A feladat elvégzésére ezért tudatosan kerültek kiválasztásra a jelenlegi tagok. Ettől a megoldástól reméljük azt is, hogy olyan elgondolások, javaslatok is érkezhettek majd, amelyek elrugaszkodnak a szokásos, és az egyházkormányzati rutinon alapuló megfontolásoktól és válasz-kliséktől.
5. A Bizottság létrehozása éppen annak a komoly elszánásnak a megjelenése a Zsinat részéről, amely a megújulás ügyét méltó módon gondozni szeretné. Ezúton is megerősítem, hogy a Zsinat egész közössége várja a Bizottság munkájának eredményeit! Bízatom a Bizottságot, hogy folytassa a megkezdett utat és bátran ossza meg véleményét, javaslatait, kérdéseit a Zsinattal – ezt várjuk.
6. A Bizottság munkájának, gyülekezetek előtt való igazolásának kérdésével - megítélésem szerint - a Bizottságnak is foglalkoznia kell. Egyébként, a Bizottság felállítása és tagjai megválasztása mögötti egyik reménység éppen az, hogy ez a testület hangsúlyosan a gyülekezetek problémáit hozza elő és azokra keres általános és adott esetben a rendszer egészét érintő megoldásokat. A gyülekezetekkel való kapcsolat érdemi voltát és egyértelműségét igazolja, ha a Bizottság megteremti a belső egyházi párbeszéd lehetőségét, munkáját átláthatóan, a nyilvánosság számára követhetően végzi és világos menetrend szerint hajtja végre a feladatot.

A levelében megfogalmazott konkrét felvetésekre és kérésekre pedig a következőt válaszolhatom.

A zsinati határozat is egyértelműen fogalmazott, hogy felelős jövőképet és az egyház szolgálatának és szervezetének konkrét átalakítására vonatkozó koncepciót az egyház mibenlétének teológiai alapvetése nélkül megfogalmazni nem lehet. Továbbá, hogy meg kell tudjuk fogalmazni azt a teológiai megalapozást, amelyben egyetérthetünk és ami felé haladva konkretizálni tudjuk jövőképünket. Sajnálattal kell megállapítsam, hogy az elhatározással ellentétben a kibővített Teológiai-, Tanulmányi Bizottság nem állt fel és nem kezdte meg ezt a munkát. Ugyanakkor nem mondhatjuk, hogy mindenféle útmutatás és teológiai megállapítás nélkül lennénk. A Zsinat 2009-ben elfogadott ciklusterve is egy tömör, de az EJB által is talán megfogalmazott elvi irányvonallal összecsengő egyházképet rögzített:

„Az egyház gazdagsága, hogy gyülekezeteiben él, és ezeknek a közössége „le egészen a zsinatig” alkotja az élő egyházat. Ahogy leendő lelkészeink tanulmányaik első évében megtanulják: „a gyülekezet teljesen egyház, de nem a teljes egyház”.

A másik kálvini vezérfonal az egyház sajátos küldetésének lényegi részeként látja a hiteles társadalmi felelősségvállalást, a köz ügyeiért való fáradozást: „Ahol Istent tisztelik, ott az emberséget gyakorolják”.

A Zsinatnak kiemelt a felelőssége abban, hogy felelős döntéseivel életre váltsa ezeket a gondolatokat és mindent megtegyen a gyülekezetek megerősítéséért, közösségünk elmélyítéséért és ezzel társadalmi szolgálatunk előmozdításáért.”

Egyházunk Zsinata a „Krisztusért követségben” mottó 2011. évi elfogadásával, majd annak megtartásával a páli teológia alapján álló, a levélben is említett missziói ekkleziológia távlatát tette magáévá.

A „Krisztusért követségben” mottó a megbékélt és békességet munkáló közösség páli képére utal, amelyben a Krisztusban élő, Istennel megbékélt közösség léte és megerősítése elválaszthatatlan a megbékélés munkálásától. Ugyanaz a kegyelmi tény alapozza meg az egyház közösségét, amely egyben kijelöli az egyház (társadalmi) küldetését is: Isten megbékéltette magával a világot Krisztusban. Ez a végső jövőképe egyháznak és világnak, amely Isten országában be fog teljesedni. Ez az, amit mindig is korlátoltan, töredékesen, de az egyház közössége elővételez, megjelenít és beleél a világba, a reménység tanújává és munkálójává válva. Az egyház (közösségének) építése, beleértve a gyülekezetépítést éppúgy, mint az ennek támogató keretet adó intézmény, a szervezeti struktúra felelős működtetését, nem idegen az egyházkormányzattól. Mindez azért történik, hogy beigazolódjon: valóban az „egyház az a hely, ahol Isten Lelke szabadon működik”.

Az előbbi utalások ugyan nem helyettesítik az elvárt teológiai alapvetést, de olyan irányt vázolnak fel, amelyek összecsengenek az EJB által megfogalmazott két kritériummal. Javasolom, hogy a Bizottság menjen tovább a már megkezdett teológiai gondolkodás útján és a Zsinat munkájában már fellelhető konszenzusok felhasználásával vázolja föl saját szempontjait!

A jelenlegi helyzet szociológiai megközelítése és leírása iránti elvárásuk jogosságát és megalapozottságát sem vitatom. Sőt, a már említett, 2009-ben elfogadott, hat évre szóló zsinati munkaterv elhatározott feladata a részben Ön által is leírt szociológiai kutatások megvalósítása. Az ezzel kapcsolatos munkaterv a következőképpen alakul:

1. a már több fórumon, több alkalommal elhangzott szempontok, igények alapján a 2012. novemberi Zsinat dönthet egy 2013-ban elvégzendő kutatásról
2. ez feltétlenül támaszkodna, a feldolgozását tekintve jelentős csúszásban lévő, 2011. évi népszámlálás megállapításaira, adataira
3. szintén 2012 őszére reméljük felmelegíteni a másfél éve megtorpanat egyeztetéseket a vizitációs jegyzőkönyvek szempontjainak egyházon belüli egységesítéséről, az országos szinten gyűjtött népmozgalmi adatok lekérdezésének esetleges módosításáról és talán legfontosabbnak a már rendelkezésünkre álló, de fel nem dolgozott és a Bizottság számára is hasznosítható adatok összegyűjtéséről és összesítéséről.

Mindaddig, amíg a fentiekben leírtak megvalósulnak azt javasolom, hogy a Bizottság hallgassa meg, Dr. Csanády Márton, szociológust, aki a levélben felvetett főbb társadalmi folyamatokról, azok európai vetületéről tud érdemi összefoglalót adni. A Bizottság figyelmébe ajánlom a tematikus Zsinatra készült prezentációt és az ezt kibontó cikket DRs. Hámori Ádám tollából. Megítélésem szerint e két konkrét segítség felhasználásával a Bizottság már meg tudja kezdeni a gondolkodást és a munkát, s az időközben keletkező eredményeket be tudja majd építeni.

Az egyház gazdálkodásával, pénzügyeivel összefüggésben egy rövid összeállítást készített Lőrincz Szabolcs a Zsinati Hivatal Gazdasági-, Pénzügyi Osztályának vezetője. Ez az összefoglaló a Titkár Úron keresztül szintén rendelkezésükre bocsátott költségvetésekkel és

beszámolókkal együtt elegendő információt tartalmaz reményeink szerint. Jó szívvel javasolom Lőrincz Szabolcs meghívását is egy ülésre, amennyiben további információra volna szükségük.

A „jó gyakorlatok” gyűjtésével, hozzáférhetővé tételével kapcsolatban a következőkről tudok beszámolni. A Zsinat a 2012. esztendő fő feladatává tette a különböző szolgálati területeken fellelhető jó gyakorlatok összegyűjtését. Ezt a munkát több munkaterületen már évek óta végzik, de volt, ahol csak most kezdték meg. Igen szépen gyűlnek a legkülönbözőbb tapasztalatok, leírások. Ezeket egy, várhatóan szeptemberre elkészülő online adatbázisba töltjük fel, ahol frissíthetők és kereshetők lesznek. Kérem, tehát a Bizottság türelmét és a majd elkészülő alkalmazással, ill. a folyamatosan elérhetővé váló leírásokkal kapcsolatos véleményét!

Végezetül engedje meg, hogy röviden összefoglaljam meglátásom szerint, a zsinati határozat alapján mi az EJB feladata a novemberi zsinati ülésig.

Az EJB által felvetett kérdések kapcsán az EJB tagjainak rendelkezésére álló tematikus zsinati anyag számos felvetést tartalmaz. Ahogy azt az alakuló ülésen is elmondtam, ezen anyagból, a prioritások meghatározása mellett a felmerült javaslatok véleményezése, a továbbgondolásra alkalmasak kiválasztása fontos feladat. Örömmel olvastam, hogy a Bizottság következő ülésének napirendjén ez szerepel. A Bizottság szabadsága és felelőssége, hogy meghatározza a tárgyalandó, feldolgozandó témákat. Ezeket a Zsinat elé terjesztve lehetőséget adnak arra, hogy véleményezzük, kiegészítsük.

A Zsinat ülése elé várjuk tehát:

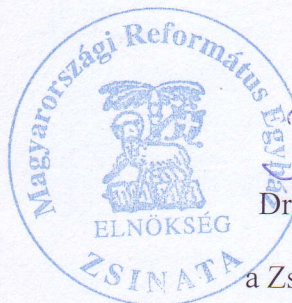
- az egyházértelmezésünk mai hangsúlyai és a reform alapelvei;
- a Bizottság által tárgyalni kívánt fontos területek nevesítése és javaslat a folyamat menetére (kiket, hogyan kíván bevonnai a bizottság + tervezett menetrend) a tematikus Zsinat anyaga alapján;
- tematikus Zsinat felvetéseinek véleményezése.

A fent leírtak alapján várjuk, hogy a Bizottság munkájának menetrendjét és tematikáját tudja majd az őszi zsinati ülés elé terjesztetni.

Az EJB szeptember 11-i soron következő ülésére, ahol az egyházképre, ahol a munkába bevonandó kiemelt területekre és a folyamat egészének menetrendjére vonatkozó zsinati előterjesztést tervezik megfogalmazni, Isten áldását kérem.

Testvéri köszöntéssel:

Budapest, 2012. augusztus 8.

B. Bölskei Gusztáv
Dr. Bölskei Gusztáv
püspök,
a Zsinat lelkesi elnöke